

зашифрованные публичные книги. Основанная в 2017 году, компания уже получила финансирование на сумму более 30 миллионов долларов.

3. «Skycell». Расположение: Цюрих, Швейцария. Приложение логистики блокчейн: транспортные контейнеры SkyCell разработаны специально для фармацевтической промышленности, изготовлены из переработанных материалов и содержат температурные барьеры для защиты наиболее чувствительных лекарств. SkyCell размещает всю свою инфраструктуру на децентрализованной платформе блокчейна [4].

Данные примеры наглядно показывают, насколько важную роль играет блокчейн-технология в системе транспортных перевозок в логистике.

Создание отечественных аналогов данных приложений, значительно позволит не только упростить, но и выдвинуть отрасль логистики в стране на новый уровень. Зарубежный опыт наглядно демонстрирует принцип работы и полезность подобных приложений в системе транспортировки грузов и мониторинга проводимых операций.

Литература

1. Blockchain in logistics <https://www.logistics.dhl/content/dam/dhl/global/core/documents/pdf/glo-core-blockchain-trend-report.pdf>
2. Making moves: how blockchain is quickly becoming a must-have in logistics - <https://builtin.com/blockchain/blockchain-supply-chain-logistics-uses>
3. Технология блокчейн в логистике - https://www.lobanov-logist.ru/library/all_articles/63546/
4. Блокчейн в логистике: как технология помогает в цепочке поставок - <https://www.artlogics.ru/blog/blockchain-v-logistike/>

Әбдікарім М.С., 3курс (академик Е.А. Бөкетов атындағы ҚарМУ)
Ғылыми жетекші - оқытушы Алдабергенова А.Т

ҚАЗАҚСТАНДЫ ҚОЙМАЛЫҚ ЛОГИСТИКАНЫҢ ДАМУ ҚАРҚЫНЫ

Қоймалық үй – жайлардың құрылысы "Ұлт жоспары - 100 нақты қадам"- "Қазақстанның халықаралық көлік-коммуникациялық ағындарға кірігуі" деген 65 қадамды іске асыру шеңберінде жүргізілуде.

Осылайша, Қазақстанда 1 000 тұрғынға шаққанда халықты қойма үй-жайларымен қамтамасыз ету коэффициенті 227 кв.м құрады, бұл Еуропаға қарағанда айтарлықтай аз, бұл көрсеткіш 420 кв.м жетеді.

Қазіргі уақытта "А" класты қоймаларға сұраныс ең жоғары. Өткен жылы "А" класты қойма алаңдарының жиынтық көлемі 562 мың кв.м құрады, оның 426 мың кв.м Алматы қаласында орналасқан. Нұр-сұлтан және Шымкент қалаларының үлесіне тиісінше 20,6% және 3,6% келеді.

Осыған орай Қазақстанда сапалы қойма үй-жайларының жетіспеуі байқалады деген қорытындыға келуге болады. Қазақстанның ірі қойма кешендері Республиканың ішкі нарығының қажеттіліктеріне қызмет көрсетеді. Транзиттік ағындарға қызмет көрсету шекара маңындағы контейнерлік терминалдарда контейнерлерді өңдеумен және тасымалдаумен шектелгендіктен Қазақстан арқылы транзиттік ағындарға қызмет көрсетпейді. Алдағы жылдары Қазақстанда "А" класты қоймалар 4рл-қызмет көрсету жүйесін біртіндеп енгізетін болады, ал "В" класты қоймалар 3рл - қызмет көрсету жүйесін енгізетін болады.

Логистикалық сектор елдің экономикалық жағдайының өзіндік көрсеткіші болып табылады. Қойма үй-жайларының жүктелу дәрежесі бойынша сауда деңгейі туралы айта кетсек барлық импорт пен экспорт олар арқылы өтеді. Мәселен, 2015 жылдан бастап 2019 жылға дейінгі кезеңде Алматыдағы "А" класты қойма үй-жайларының орташа толтырылуы 76% - ды құрады, ал Нұр-Сұлтанда бұл көрсеткіш 57% - ға жетті. Бұл ретте осы қалаларда қоймаларды жалдаудың орташа мөлшерлемесі шамамен бір деңгейде болды. Мәселен, Алматыда палето-орын бағасы 1 442 теңгені, ал Нұр-Сұлтанда - 1 433 теңгені құрады.

Қазіргі уақытта Қазақстанда азық-түлік бөлшек саудасын ұйымдастырудың барлық процесіне қызмет көрсету үшін қоймалық логистиканы дамыту қажетті, ол өңірлерде сауда желілерінің жедел өсуіне және азық-түлікпен ұйымдастырылмаған сауданың төмендеуіне ықпал етеді.

2018 жылы Қазақстанда қоймалардың 50% - ы дистрибьюторлық компаниялардың тауарларымен қамтылған, ал Ресейде бұл көрсеткіш 35% - ды құрайды. Осылайша, қазіргі бар логистикалық

операторлар айналымдылығы 40-45 күн болатын дистрибьюторлар мен көтерме саудагерлерге бағытталғанын атап өтуге болады. Дамыған елдерде 3PL-операторлары өнімнің бөлшек саудасын ұйымдастырудың барлық процесіне қызмет көрсету және электрондық коммерциямен айналысатын компаниялармен жұмыс істеуге бағытталған. Қазақстандағы логистикаға жұмсалатын шығыстар салыстырмалы түрде жоғары және дамыған елдердегі олардың деңгейінен есе асып түседі. Мәселен, Қазақстанда логистикалық шығындардың үлесі түпкілікті өнім құнының 25% жетуі мүмкін, ал әлемдік орташа көрсеткіш 11% деңгейінде.

"А" класындағы қоймалардың негізгі кемшілігі, олардың көпшілігі 3PL барлық сервисін ұсынбайды қызметтердің шектеулі ассортиментін ұсынады. Сондықтан, бұл соңғы өнім бағасының өсуіне әкелетін компаниялардағы логистика бойынша шығындар өсуде. Сондай-ақ, Қазақстанда еліміздің барлық аймақтарында жоғары сыныпты қоймаларға тапшылық бар. Алайда, осыған қарамастан, Қазақстан "Жаңа Жібек жолы" стратегиясын табысты дамытуды жалғастыруда. Соңғы жылдары жүк тасымалдау көлемі бойынша өсім айтарлықтай артты, бұл осы жобаның табысты іске асырылғанын және осы саланың даму әлеуетінің болуын куәландырады.

Әдебиеттер

1. <https://kursiv.kz/news/rynki/2019-12/sklady-v-kazakhstan-realii-i-perspektivy>
2. <https://www.kn.kz/article/7388/>
3. <https://kakzarabativat.ru/soveti/skladskaya-logistika/>

Батырбек Н.С., 1 курс магистранты (академик Е.А. Бөкетов атындағы ҚарМУ)
Ғылыми жетекші – э.ғ.д., профессор Садуов А.Ж.

САНДЫҚ ЭКОНОМИКА ЖАҒДАЙЫНДАҒЫ ТУРИЗМНІҢ ДАМУ ТЕНДЕНЦИЯЛАРЫН ЗЕРТТЕУ

Туризм әлемдік экономика үшін де, көптеген елдердің ұлттық экономикалары үшін де экономикалық қызметтің маңызды саласына айналды. Туристік қызмет және қонақжайлылық индустриясы ақпараттық бай сала болып табылады, онда цифрлық ақпаратты жинау, беру және өңдеу туризмді басқарудың барлық деңгейлерінде шешімдер қабылдау кезінде үлкен маңызға ие. Осыған байланысты сандық экономиканың жаңа парадигмасын қалыптастыру тікелей сандық экономиканың жаңа ақпараттық-коммуникациялық технологияларын белсенді пайдаланатын туризм саласына қатысты [1].

Туризм саласы толық көлемде сандық технологияларды белсенді енгізуге бағытталған, көптеген бизнес-процестер турларды брондау жүйесін, электрондық коммерция технологиясын және т. б. қоса алғанда, сандық экономиканы дамытудың жаңа парадигмасына сәйкес қайта құрылған.

Туристік индустрияның барлық кәсіпорындары қандай да бір дәрежеде ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдаланады, өйткені барлық негізгі бизнес-процестер туризмде брондаудың әртүрлі жүйелерін, ақпараттық-ізвестіру жүйелерін, серіктестермен, түпкі пайдаланушылармен ақпараттық-коммуникациялық байланыстарды және т. б. қоса алғанда, ақпаратты өңдеуге негізделеді. Туризмде ілгерілетудің қазіргі заманғы технологияларының басым бөлігі интернет-технологияларды қолдануға негізделген.

Accenture консалтингтік компаниясының болжамдарына сәйкес сандық технологияларды пайдалану 2020 жылы 1,36 трлн АҚШ долларын қосу керек және ЖІӨ-нің 2,3 % - ын құрайды. Дамыған елдердің ЖІӨ цифрлық экономика есебінен 1,8% – ға, ал дамушы елдердің ЖІӨ-3,4% - ға өседі.

The Boston Consulting Group сандық экономика көлемі 2035 жылға қарай 16 трлн долларға жетуі мүмкін деп болжайды. Бұл сандар цифрлық технологиялардың жаппай таралуын көрсетеді және қаржылық инвестициялардың ауқымын және цифрландыру процестерінің саяси мәнін айқындайды.

2019 жылы электрондық коммерция индустриясы 3,45 триллион доллар сату тудырады. Қазіргі пайдаланушылар Интернетте сатып алуға аптасына 5 сағат жұмсайды. Осының барлығы сандық технологиялардың туристік нарықтың дамуына әсерін зерттеудің өзектілігін анықтайды.

Туризм, сондай-ақ, әлемдік аренадағы басқа салалар сияқты, сандық технологияларды өз клиентіне ең қысқа және ең тиімді жол ретінде қарастырады. Туризм саласында цифрлы ілгерілеу әсіресе маңызды, өйткені түпкі тұтынушы өз саяхатының бағдарынан мың километр қашықтықта болуы мүмкін.